

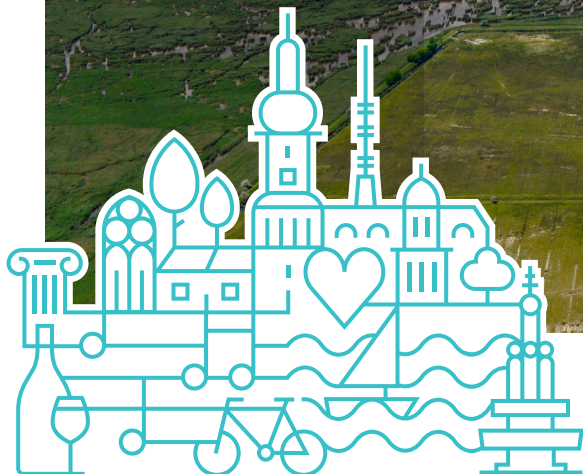

www.visitsopron.com

FERTŐ-TÁJ ÉS ALPOKALJA

TELEPÜLÉSEI, SOPRON KÖRNYÉKI KIRÁNDULÁSOK

„Ahol ma a Fertő tó található, ott régmúlt időkben egy mély völgy volt. A völgyben sok szép lány élt, ezért a völgyet sem hívták másképp: Leány-völgy. Ebben a völgyben vadászott szívesen Fraknó ura. Egyszer azonban dél körül sötétség borult a tájra és heves vihar tört ki. A várúnak sikerült egy kunyhóban, ahol egy özvegyasszony lakott a lányával, menedéket találnia. A várúnak megtetszett a derék és szerény lány. Ettől kezdve mindig meglátogatta, ha a környéken vadászott. A várúnak azonban volt egy gonosz felesége, aki nem nézte jó szemmel, hogy férje a szegény özvegyet és lányát látogatta. Elfogatta a lányt és kijelentette: boszorkány. A szegény lányt halálra ítélték és a közeli tóba dobták. Ekkor a tó vize emelkedni kezdett, nőtt, nőtt és rövid időn belül elárasztotta a határt, az erdőket és a falvakat körös-körül. A szívtelen várúnő is a habokban lelte halálát. Csak néhány embernek sikerült a hegyekbe menekülni. A menekültek később visszatértek a hegyekből és letelepedtek a tó partján. Ők alapították Nezsiedert (Neusiedl am See).”

FERTŐ-TÁJ

„Három táj vonzásában.
A sztyeppe tó, a hegyek, a
síkság találkozása. Kelták,
avarok, németek, magyarok,
horvátok, osztrákok. Főúri
paloták, polgárházak, ódon
városok, paraszti hajlékok.
Esterházy, Széchenyi, Osl,
Nádasdy családok. Liszt
Ferenc, Joseph Haydn. Mindez
egyetlen tájba és évezredekbe
sűrítve a Fertő-Hanság.
A Fertő-táj titkait elrejtí
az avatatlan látogató elől,
csak annak mutatja meg
magát, aki felkészült. Aki
már ismeri Leány-völgy és a
Fertő születésének mondáját,
aki tudja, miért egyedi és
univerzális a táj, aki hajlandó
időt és figyelmet szakítani
az élet apró csodáira.
Aki megérti a táj, a kastélyok,
a falusi kistemplomok,
kőkeresztek és pieták
mélyebb, spirituális értelmét.”

ÁGFALVA

Közvetlenül a magyar-osztrák határ mellett, Soprontól 4 km-re helyezkedik el. A falu nevének első írásos említése 1194-ből származik, Dág néven a borsmonostori (Klostermarienberg, Ausztria) ciszterci apátság birtoka volt. Sopron városa 1390-ben szerezte meg és 1848-ig annak jobbágyfaluja maradt. Ágfalva neve az I. világháború után vált ismertté: az 1921. augusztus 28-i és szeptember 8-i ágfalvi harcok következménye az 1921-es soproni népszavazás.

Ház-hegyi kilátó

HÁZ-HEGYI KILÁTÓ

A 332 méter magas Ház-hegyen 1998. május 1-je óta emelkedik a 6 méter magas kilátó, melyet a falu lakosai építettek. A szép panorámát nyújtó magaslati pont a Rongyos Gárda 1921-es harcaiban fontos stratégiai helyszín volt. Az ágfalvi csatákat bemutató 7 állomásos helytörténeti tanösvény utolsó helyszínét találhatják a kilátónál.

EVANGÉLIKUS TEMPLOM

1784-ben, a templom alapjainak előkészítésekor - a soproni evangélikus templomhoz hasonlóan - facölöpöket vertek a földbe, így biztosítva a megfelelő alapozást az ingoványos talajon. A templom tornya 1870-ben készült el.

FÜRTÖS BODZA TANÖSVÉNY

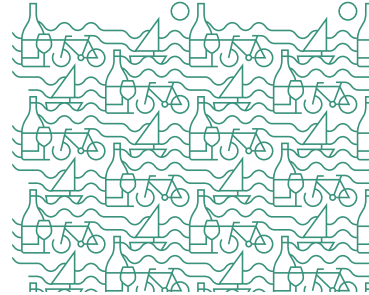
Ágfalva és Asztalfő magaslat között vezető közel 8 kilométeres tanösvény, 10 állomáson keresztül mutatja be a Soproni-hegység növény- és állatvilágát, geológiáját, vízrajzát. A tanösvényről a Brennbergbánya és Ágfalva közötti egykori bányavasút töltésén keresztül a **Fehér úti-tó** is elérhető.

LÁTNIVALÓK

Helytörténeti múzeum, Ágfalvi csaták tematikus sétaútvonal, Kitelepítési és a Népszavazási Emlékmű

Az UNESCO Világörökség részét képező Fertő-táj egyik ismert szőlő és bortermelő területe Balf, mely közigazgatásilag 1986-tól Sopron része. A község neve a német Wolfs névből származik, ami Szent Wolfgang (Szent Farkas) püspök kultuszához kapcsolódik, aki Szent István király feleségének, Gizellának volt a nevelője. Gyógyvizét már a római korban ismerték, melyet nem csak fürdőzésre, de ivókúraként is alkalmaztak. A fürdőnek a XVI. századtól kezdve különleges gyógyerőt tulajdonítottak, a dualizmus korában a legjelentősebb fürdőhelyek között tartották számon a monarchia területén.

IVÓKÚT

A település Fertőrákos felé eső részén 2008-ban adták át az ivókutat, melyből bárki szabadon fogyaszthat, vihet magával az útra. A díszes ivókutat a Zsolnay Porcelánmanufaktúra készítette. 📍

EVANGÉLIKUS TEMPLOM

A XVIII. század végén épült templom - 200 éves orgonájának köszönhetően - nyaranta színvonalas orgonahangversenyek helyszíne. 📍

SZENT FARKAS VÁRTEMPLOM

A gótikus szentéllyel rendelkező aprócska templom a festői kilátású templomdombon magasodik, erődszerű temetőfallal körbevéve. Az erőd-fal előtt a meggyilkolt zsidó munkaszolgálatosok (többek között Szerb Antal író, Sárközi György költő és Halász Gábor esztéta) emlékére emelt **Nemzeti Irodalmi Emlékhelyet** találhatják. 📍

BALFI GYÓGYFÜRDŐ

Az 1975-ben telepített gyógyfürdőkórház elsősorban gyógyvizének köszönhetően alkalmas a mozgásszervi betegségekben szenvedők kezelésére. Tágas parkjában található az értékes, műemlékvédelem alatt álló barokk **Fürdőkápolna**. A freskókat a mennyezeten és a falakon a híres barokk festőnek, Dorffmaister Istvánnak tulajdonítják. 📍

FERTŐBOZ

Fertőboz a Fertő déli partját övező dombosor és a tó nádasa között helyezkedik el. A Fertő-Hanság Nemzeti Park része, a Fertő-part legkisebb települése, alig több mint 300 lakossal. Nevét a bodzából eredeztetik, amit virágzásakor bodzafesztivállal ünnepelnek a fesztivál helyszínéül szolgáló festői Julianus-völgyben.

Gloriett kilátópont

Tudta-e?

A 18. sz. közepén a Hársfator végén egy remete élt. A legenda szerint ő oktatta Fertőboz, Hidegség, Homok és Hegykő lakosságát a zöldségtermesztésre, ami a halászat, nádatás és a borászat mellett egyre inkább a környékbeli földművelők legjelentősebb bevételi forrása lett. A remetelak mellé egy barokk kápolna is épült, amit 1902-ben bontottak le. A korabeli dokumentumok alapján rekonstruált kápolna Nagycenken, a Hársfator mellett épült újjá.

GLORIETT

A település kiemelkedő látnivalója. A napóleoni háborúk idején, 1800 októberében József nádor, a megyei nemesi seregek vezére, Széchényi Ferenc társaságában többször felkereste a dombtetőt, hogy a táj szépségét csodálja. Ezeknek a látogatásoknak emlékére építtette Széchényi Ferenc a fertőrákosi mészkőből készült kilátópontot. **📍8**

SZENTHÁROMSÁG- TEMPLOM

A település központjában áll az 1732-ben épült templom. 1772-ig a falunak nem volt saját plébániája. A legenda szerint egy kisgyermeket találtak a községi réten elhagyatva. A falusiak elvitték a grófhoz, aki a község rétéje (Gemeindewiese) után nevezte el és az Ádám keresztnévet adta neki. Felnevelték, és ő lett Fertőboz első papja, akinek sírja ma is látható a bozi temetőben. **📍9**

SZÉCHENYI-ERDŐDY SZARKOFÁG

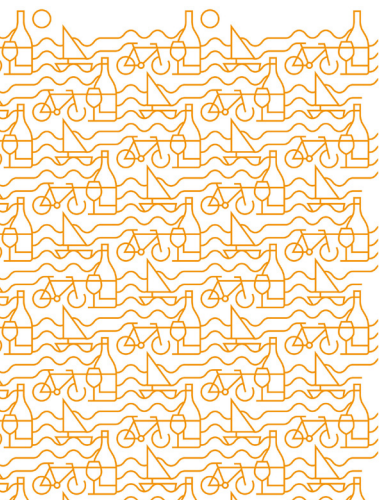
A Hársfator Fertőboz felőli végén található Széchényi Béla és fiatalon elhunyt felesége, Erdődy Hanna vörös gránit síremléke. Széchényi István idősebb fia és hőn szeretett felesége nem a Széchényi Mauzóleumba temetkezett, hanem a 2,6 kilométer hosszú fator végére, ahová a grófnő gyakorta kilovagolt. **📍10**

FERTŐHOMOK

Soprontól 16 km-re, Hegykő és Hidegség között helyezkedik el. A településen áthalad a Fertő tavat körülölelő kerékpárút. A község része a Fertő-Hanság Nemzeti Parknak és a Fertő-táj Világörökség területnek. A település lakói többségükben a XVI. században betelepített gradistyei horvátok. A helyi tamburazenekar és a nemzetiségi néptánc együttes az ő hagyományait ápolja.

Fertőhomoki Tájház

TÁJHÁZ

A ház első szobájában és konyhájában az 1930-as éveket bemutató lakásbelső tekinthető meg. A második szobában helytörténeti dokumentumok és változó, szezonális kiállítások láthatóak.

A Fertő-táj ékkövei projektnek köszönhetően a tájház 2021-től új, interaktív információs felületén mutatja be a helyi horvát nemzetiségi kultúrát. A pajta mögött szabadtéri színpad és

nézőtér várja a koncertre, színházi előadásokra, táncbemutatókra érkezőket, az udvaron fedett foglalkoztató épült kültéri kemencével. 📍

LÁTNIVALÓK

Szent Anna-templom, Béka-konty tanösvény, Szentkői Sörház

FERTŐD

A Fertő-táj Világörökség legismertebb és leglátogatottabb települése Fertőd. Közeliében található a Fertő-Hanság Nemzeti Park központja Sarródon. Műemlékein, egyéb nevezetességein kívül a térség kulturális központja. Mai nevét a magyarországi közigazgatás átszervezése idején kapta, az Árpád-korban még meglévő település után. 1950. május 16-án Eszterháza felvette a Fertőd nevet, majd szeptemberben Süttört is Fertődhöz csatolták közigazgatásilag.

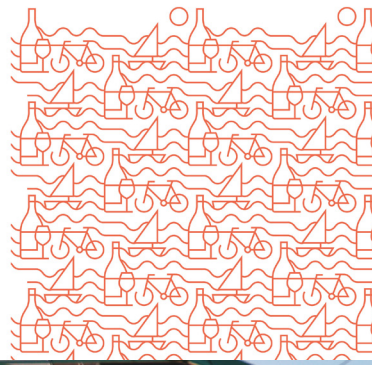
ESTERHÁZY-KASTÉLY

Magyarország legszebb barokk kastélya, magyar Versailles-ként is emlegetik.

A 126 szobás, melléképületekkel, 200 hektáros parkkal övezett palota az ország leghatalmasabb kastélyegyüttese. Az épület középpontja az emeleti díszterem és az ahhoz kapcsoló-

dó zeneterem. A díszterem alatti nyári ebédlő a barokk kertet köti össze az épülettel. A ma is csaknem 200 hektár alapterületű kertkompozíció struktúráját a kastély fókuszából kiinduló három sugárirányú látványtengely („lúdláb”-allé) szabja meg, amelyek a parter (nyitott barokk díszkert) mögött a nagy kiterjedésű mulatóerdőben, fácánosban és

vadaskertben folytatódnak. A kastély és park fénykora I. Esterházy (Fényes) Miklós idején volt, aki 1762 és 1790 közötti építkezésekkel a királyi udvarokhoz hasonlatos főúri rezidenciát szeretett volna létrehozni. 1766 és 1790 között a herceg udvari zeneszerzőjeként és zenekar vezetőjeként Eszterháza-n élt és alkotott Joseph Haydn. 12

Cziráky Margit Rózsakert

CZIRÁKY MARGIT RÓZSAKERT

IV. Esterházy Miklós herceg és felesége, Cziráky Margit grófnő idején élte Eszterháza második fénykorát. A helyiek által rajongva tisztelt grófnő 1908-ban álmodta meg és építtette az eredeti rózsakertet, amely felújítása után 2016 júniusában nyílt meg a látogatók előtt. **📍13**

MARIONETTSZÍNHÁZ

A Marionettszínház a kastély-épület mögötti barokk park keleti részén található. Elnevezése abból származik, hogy a padlásról mozgatott emberragyságú bábokkal bemutatott megzenésített darabokat adtak elő falai mögött. A színházat 1773-ban, Mária Terézia királynő jelenlétében Philemon és Baucis című

darabban nyitották meg, amit maga a szerző, Joseph Haydn vezényelt.

A XIX. században az Esterházyak magtárnak használták, majd 2013-as megújítása után - hasonlóan Haydn korához - napjainkban is koncert- és rendezvényhelyszínként működik. **📍14**

FERTŐRÁKOS

Soprontól 10 km-re, a Fertő tó partján helyezkedik el. Magyar és német nevét is a településen keresztül folyó rákokban gazdag patakról kapta, mely a Fertőrákosi-öbölben torkollik a Fertő tóba. A forrásokban először villa Racus-ként szerepel 1199-ben, de a kőfejtő és a Mithras-szentély a rómaiak letelepedését bizonyítják. Fertőrákos különleges látnivalói miatt nem mindennapi falu hazánkban: Mithras-szentélye, középkori pellengére és városfala egyedülállóvá teszik Magyarországon. Római kor óta használt kőbányájából pedig Scarbantia római kori városa, Sopron gótikus templomtornyai és többek között a bécsi Városháza épült fel.

Fertőrákosi Kőfejtő és Barlangszínház

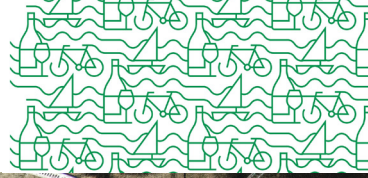
MITHRAS-SZENTÉLY

A Fertőrákost és Fertőmegye- gyest összekötő út mellett található a perzsa Napistennek, Mithras-nak szentelt római kori szentély. Az elhagyott barlang-szerű szentélyt 1866-ban közel egy időben Malleschitz György kőfaragó és ifj. Storno Ferenc fedezte fel, id. Storno Ferenc

pedig a feltárásban vett részt és faragott mészkőből boltozatot építtetett a szentély fölé. A szocializmus évtizedei alatt nem volt látogatható, a leromlott állapotú épületet 1992-ben újjították fel a mai formájában. Jelenleg tavasztól őszig tekinthető meg. **📍15**

KÖZÉPKORI VÁROSFALAK

A falu főutcáján ma is láthatóak a XVI. századi városfal részletei. Fertőrákoson a városfalakat csak északi és déli irányból kellett megépíteni, mivel keletről a Fertő tó mocsara, nyugatról pedig a kőfejtő meredek szikla-tömbje és a Rákos-patak volt a természetes védvonal. **📍16**

Fertőrákosi Kőfejtő és Barlangszínház

KŐFEJTŐ ÉS BARLANGSZÍNHÁZ

A területen évmilliókkal ezelőtt a Pannon-tenger hullámozott. Mészvázú állatok, csigák, kagylók maradványaiból alakult ki az itt bányászott ún. lajtamészkö. Már a rómaiak is bányásztak itt mészkövet, és számos soproni ill. bécsi épület építőanyagául is szolgált. A második világháború alatt munkatáboraként működött. Ma egy európai színvonalú létesítmény a felújított Fertőrákosi Kőfejtő

és Barlangszínház, melynek az eddig elzárt részei is látogathatóak. Nemcsak a felszínen, hanem a barlangbelsőben kialakított tematikus parkban is szemlélődhethünk. A kőfejtő belső területe (barlang) egy többfunkciós, az ember és a természet formálta barlangszerű tér, amely egy nem szokványos kiállító- és játszóhelyet rejt. A kiállítás két nagyobb egységből áll: őslénytani bemu-

tató, amely a területen fejtett lajtamészkö keletkezésének körülményeit tárja elénk, a másik pedig annak hasznosításával foglalkozó egység. A 2016-ban megújult, 760 fő befogadóképességű Barlangszínház - remek akusztikájának köszönhetően - opera, operett, jazz, blues és popkoncertek, valamint táncelőadások egyedülálló helyszíne májustól szeptemberig.

Tudta-e?

Több filmet, filmrészletet is forgattak a Fertőrákosi Kőfejtő területén, ezek közül az egyik leghíresebb a Kőszívű ember fiai című film egy csatajelenete volt.

PÁNEURÓPAI PIKNIK EMLÉKHELY

A 356 kilométer hosszúságú magyar-osztrák határon 1949-től különböző technikai rendszereket, drótkerítéseket és aknazárt hoztak létre, hogy az illegális határátlépéseket megakadályozzák. A Magyar Demokrata Fórum debreceni szervezete és a Soproni Ellenzéki Kerekasztal pártjai 1989. augusztus 19-re Páneurópai Piknik elnevezéssel rendezvényt hirdettek a vasfüggöny lebontásának és a határok nélküli közös Európa eszméjének népszerűsítésére. Ezen a rendezvényen történet az osztrák-magyar államhatáron álló „vasfüggöny” kapuját több száz NDK-s állampolgár, hogy szabad földre jutva továbbutazhassanak az NSZK-ba. A látványos tömegmenekülés adott újabb lökést a változásoknak, és vezetett a Berlini Fal leomlásához. Ezt követte Berlin és Németország újraegyesítése. Az áttörés helyszínén létrehozott emlékpark és a 30. évfordulóján, 2019-ben átadott **Látogatóközpont** állít méltó emléket a kimagasló történelmi eseménynek. Az emlékpark 2015-ben - első magyarországi helyszíneként - Európai Örökség címet kapott. **📍18**

Páneurópai Piknik Emlékhely

PELLENGÉR

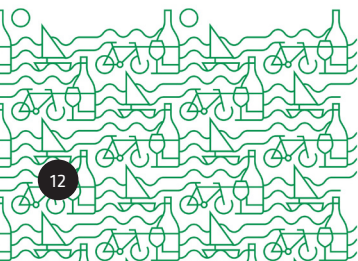
A település központjában található az ország egyetlen köztéren megmaradt 17. századi pellengére, szégyenoszlopa. A középkorban elterjedt büntetési eszköz volt, hozzá kötötték ki az elítélt bűnözőt. A községnek a piactéren tömlőce volt, ez a piac, a községháza és az uradalmi malom között terült el. A falu a 16. század 30-as éveie elején új börtönt építtetett a piactéren a föld alá, fölé pedig tornyot helyezett, ami a most is álló pellengér volt. Az oszlop érdekessége, hogy a XX. században is használták még fenyítésre, az utolsó feljegyzés 1946-ból való, amikor egy krumpolivolajt ítélték a pellengérré. **📍19**

Tudta-e?

1866 és 1869 között száradt ki utoljára teljesen a Fertő tó. A kiszáradt tómedren keresztül zárandokoltak a helyi katolikus hívek 1869-ben a tó keleti partjának legfontosabb Szűz Mária zárandokhelyére, Nagyboldogasszonyba (Frauenkirchen). Imáik meghallgatásra találtak, mivel a zárandoklat után hamarosan visszatért a víz a mederbe. Ennek emlékére épült a Virágosmajori kápolna 1872-ben, nem messze a tó partjától.

TOVÁBBI LÁTNIVALÓK

Helytörténeti kiállítás, Katolikus templom, Vízimalom napórával, Kitelepítettek emlékműve

HARKA

A települést villa Harka néven 1245-ben említik először az írásos dokumentumok. A község 1429-ben Sopron birtoka lett. 1946-ban a javarészt német ajkú evangélikusok lakta település szinte teljes lakosságát kitelepítették. Az új betelepülők a falu németes hangzású nevét (Harka/Harkau) tévesen Magyarfalvára változtatták, nem tudva arról, hogy a településnév a honfoglalás kori horka/harka tisztségnévből származik. Az 1989-ben tartott népszavazás eredményeképpen a település 1990. április 1-től visszanyerte korábbi elnevezését.

Harka környéki táj

Tudta-e?

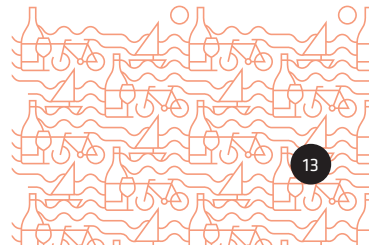
1881-ben a helyi férfi énekkar énekelt Liszt Ferenc tiszteletére, aki emléktáblája leleplezésére sietett szülőfalujába, a szomszédos Doborjánba. Liszt Ferenc előadásukat a következő szavakkal köszönte meg: „Uraim! Az Önök torkában arany van”.

SZENT PÉTER ÉS SZENT PÁL TEMPLOM

A templom első említése 1309-ből származik. Középkori eredetűnek ma is látható bizonyítékai román kori szentélye ill. szármárhátíves gótikus déli bejárata. Mai alakját a XVII. századi átalakításokkal nyerte el. A barokk templomtorony kisharangját 1634-ben öntötték.

LÁTNIVALÓK

Evangélikus templom, Milleniumi emlékmű, Helytörténeti kiállítás, Harkai-csúcs (Kogelberg) természetvédelmi terület.

FERTŐSZÉPLAK

Fertőszéplak a Kisalföld és az Alpok keleti nyúlványának találkozásánál fekszik. A község négy dombra épült: a Halom-dombra, a Lóránt-dombra, a Templom-dombra és az Eresztén-dombra. A falu sokszor cserélt gazdát. Legrégibb birtokosa az Osl nemzetség volt. A XIII-XIV. században földesúri vámszedőhelyként tartották nyilván Széplakot. Nevezetesebb birtokosai Zsigmond király, az enyingi Török-család, a Nádasdyak, az Esterházyak és a Széchenyi-család. 1682-ben Széchenyi György érsek zálogba vette Esterházy Páltól a kastélyt, valamint a hozzá tartozó földeket és majorokat. Így vált Széplak a Széchenyi-nemzetség lakhelyévé közel egy évszázadon át.

Fertőszéplaki Tájházak

FERTŐSZÉPLAKI TÁJHÁZAK

A XIX. század második feléből fennmaradt 5 parasztház a térség népi építészetére jellemző fűrészfogas településkép emléke. A tájházakban berendezett kiállítóterekben megismerhetik a település helytörténetét és népi kultúráját. **📍21**

VASÚTI LÁMPAMÚZEUM

Haragovics József vasúti lámpából álló magángyűjteményét bejelentkezéssel tekinthetik meg a látogatók Fertőszéplakon, a múlt század elején épült tornácos parasztházban. **📍22**

CSONKA-OSZLOP

A településtől nyugatra, Hegykő irányában, a kerékpárút melletti kis erdőben található. A kettétört oszlop IV. Esterházy Miklós feleségének, a Fertő-táj és a Rábaköz népszerű grófnőjének, Cziráky Margitnak életét jelképezi, aki 37 évesen halt meg 1910-ben. **📍23**

Széchenyi-kastély

Tudta-e?

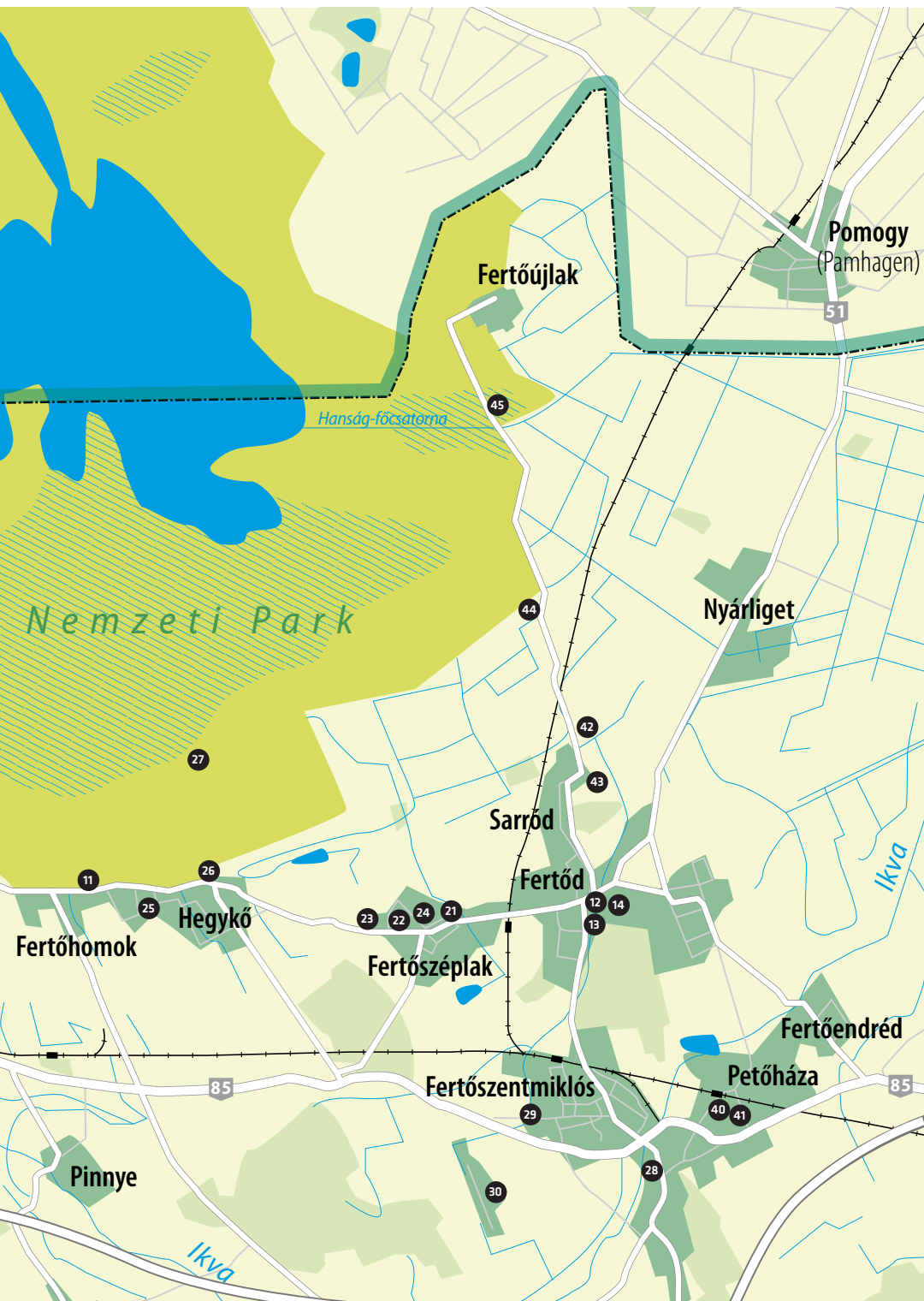
Az 1930-as években egy vándor érkezett a faluba, aki csak mankóval tudott járni. Megállt a Mária-szobornál, imádkozott a Szűzanyához, s ezután csodával határos módon meggyógyult, nem volt többé szüksége botra. Ezt követően elment a templomba és a botot hálából az oltár mögé tette, melyet a mai napig lehet látni a gr. Széchenyi (II.) György várkapitány által 1728-ban alapított barokk Mindenszentek templomban.

SZÉCHÉNYI-KASTÉLY

A barokk kálváriákkal szemben található kastélyban született Széchenyi Ferenc, a Nemzeti Múzeum alapítója, Széchenyi István gróf édesapja. Miután gr. Széchenyi Ferenc a birtokközpontot Nagycenkre helyezte át, a kastélyépület elvesztette jelentőségét, ablakait befalazták, magtárrá alakították át. A megújult egykori kastélyépületben

a **Peisonia Látogatóközpont** mutatja be a Fertő-táj essenciáját; kiemelkedő természeti, kulturális és szellemi értékeit. A kiállításból kitekintve a Szent Sír Kálvária, a Mindenszentek templom és a Szent Szív Kálvária együttese alkotja a „Széplaki Hármashalmot”. **924**

HEGYKŐ

Hegykő a Fertő-táj Világörökség és a Fertő-Hanság Nemzeti Park része. Nevét egy - a pogány időkben származó - áldozati (szent) kőről kapta. Már a bronzkortól lakott települést 1262-ben említi először egy oklevél Igku (ejtsd: igykü) néven (jelentése: szent kő) ami később hegykövé alakult át. A honfoglalás után a terület a Kér törzs, később a soproni vár tulajdonába került. A következő évszázadokban több birtokosa is volt a településnek (Kanizsaiak, Nádasdyak, Esterházyak, máriacelli bencések, Széchenyiek), míg 1771-től végleg a Széchenyi család birtoka lett. 1971-ben a településen termálfürdőt építettek ki, melynek köszönhetően kiemelkedő turistacélponttá vált.

SÁ-RA TERMÁL

A hegykői termálvíz igen sok oldott anyagot tartalmazó, nátrium-kloridos alkáli-hidrogénkarbonátos jellegű, kissé kemény, fluoridos, kénes gyógyvíz, melynek jelentős a jodid tartalma. 55 °C hőmérséklettel 1434 méteres mélységből tör a felszínre.

A termálvíz idült mozgásszervi betegségek gyógyítására alkalmas, szakorvosi javaslat alapján. Jó eredménnyel alkalmazható rehabilitációs kúraként gyógyult csonttörések, ficamok, ízületi rándulások, izomhúzódások kezelésére. A termálfürdő termé-

zetesen nem csak a gyógyulni, hanem a sportolni, vagy csupán strandolni vágyóknak is remek lehetőséget kínál nyitott és fedett medencéivel. **📍 25**

„A Fertő helyén valamikor két falu volt. A nagyobb falut Leányfalunak hívták. Egyszer a falu legszebb lánya vízért ment a kútra. Miután megtöltötte a korsóját és elindult hazafelé, találkozott egy öregemberrel. Az öreg vizet kért a lánytól, aki azonban nem adott neki. Alig ment pár lépést, amikor megbotlott egy kőben és elesett. A korsójából folyni kezdett a víz, ami csak folyt, csak folyt és egyre több és több lett. Majd olyan sok lett, hogy elöntötte a falut, azután a többi hat falu is víz alá került. Így keletkezett a Fertő, és az a kő, amelyben a lány megbotlott, lehet a település névadója is.”

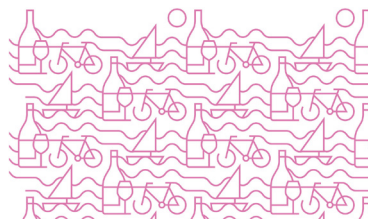

Csipkeház

CSIPKEHÁZ

A Szent Mihály-templom mellett várja látogatóit az egykori bíró lakóházában kialakított Csipkeház. Az épületben egy egyedülálló höveji csipkegyűjtemény, Szigethy Istvánné „A bölcsőtől a szemfedélig” című kiállítását lehet megtekinteni. A több mint 100 éves ház maga is

különlegesség, ritkaságnak számító kemencéivel és tisztasobáival. A kiállítótereken kívül fűszer- és gyógynövénykert és egy pajtamúzeum is várja a látogatókat. 2023-ban a höveji csipke bekerült a kiemelkedő magyar kulturális értékek, a Hungarikumok Gyűjteményébe.

VASFÜGGÖNY EMLÉKHELY

Hegykő határában az eredeti helyén láthatjuk az egykor itt húzódó, Európát kettéosztó vasfüggőnyt. Az emlékhely javarészt korabeli anyagok felhasználásával készült. A műszaki zár három korszaka látható itt egy 40 méter hosszú szakaszon. A vasfüggöny történetét (1948-1989 között) tájékoztató táblák mutatják be.

LÁTNIVALÓK

Szent Mihály-templom, Vasfüggöny emlékhely, Nádak útján tanösvény, Madármegfigyelő szabadidőpark, 1 Csepp Pálinkafőzde („Masinaház”), XVIII. századi barokk szobrok, „Mariska Néni Háza” - kerékpáros turisztikai központ

FERTŐSZENTMIKLÓS

A város már Kr. e. 3500-2500 körül is lakott volt, de jártak itt a római impérium hadseregei is. 1228-ban említik először oklevélben Terra Neweg névalakban. A tatárjárás idején a majdnem teljesen kipusztult lakosság helyére halászsokat telepítettek, akiknek a védőszentje Szent Miklós. Így történhetett, hogy előbb az egyházközséget, majd később magát a települést is a védőszentről nevezték el. 1535-ben a Dunántúl leghatalmasabb földesura, Nádasdy Tamás birtokába került, 1719-től pedig Esterházy birtok lett. A várost 1683-ban a törökök dúlták fel. Nevét 1906-ban a két önálló település, Szentmiklós és Szerdahely egyesülésekor kapta.

Szent Miklós püspök templom

Tudta-e?

A templomtorony tetején a keresztet egy ágyúgolyóba ágyazták. A harminc centiméter átmérőjű vasgömb török eredetű, a legenda szerint egy helybeli vitéz lábát vitte le, és amikor a sérültet hazaszállították, föltették a szekerre az ágyúgolyót is.

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

A régi templom oldalfalai eredetileg gótikus stílusban, a XIII. században épültek. A Bécs ellen vonuló török sereg 1683-ban felégette a templomot, 1724 körül épült fel újra, de akkor már a mai barokk formában. 1965-ben nyilvánították műemlékké. A kis templomot idővel kinőtte a vá-

ros, majd 1926-36 között építettek egy újat és egybenyitották a kettőt. **📍28**

TOVÁBBI LÁTNIVALÓK

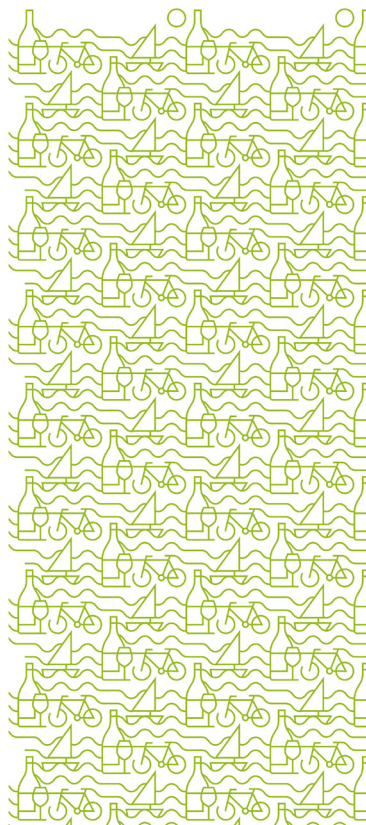
Fertőszentmiklósi kilátó, Vadfarm és Állatsimogató

SZEREDI-KEGYHELY

A Nádasdy családtól vásárolta meg a telket Bezerédj Vörös Gergely és felállította a Szűzanya szobrát egy erdőségben. Egy hatalmas vihar alkalmával villám sújtotta a szobrot s a tartóoszlop darabokra tört, a szobrot maga alá temette. Romeltakarítás alkalmával, csodálattal

látták a hívek, hogy a szobor teljesen sértetlen. Ennek az eseménynek híre ment és a XV. század végétől zarándokhelyként tekintettek rá. A múlt század vége felé a környező fákon elhelyezett mankók arról tanúsodtak, hogy a szobornál csodálatos gyógyulások történtek. **📍29**

MEIDL AIRPORT

A repülőtér 1997-ben nyitotta meg kapuit és azóta is nyitva áll a nemzetközi forgalom számára. A határ közelsége miatt kedvelt repülőtér a külföldi turisták körében is. A repülőtérén sétarepülési, taxirepülési, ejtőernyőzési és pilótaképzési lehetőségeket biztosítanak az érdeklődők számára. A reptér kedvelt helyszíne a gyorsulási versenyeknek is. **📍30**

HIDEGSÉG

A falu határában előkerült leletek bizonyítják, hogy a környék már a neolitikum idején is lakott volt. A régészek római korból származó tárgyakat is feltártak. Írott források először 1274-ben, majd 1283-ban említetik Hydegysyd formában. Nevét a „Dézsma pincében” fakadó hideg vízű forrásról kapta, melyet 2000-ben a Millennium emlékére újítottak fel. A nagyrészt horvátok által lakott településre a török hódoltság idején érkeztek a horvát telepeselek.

Hidegségi forrás

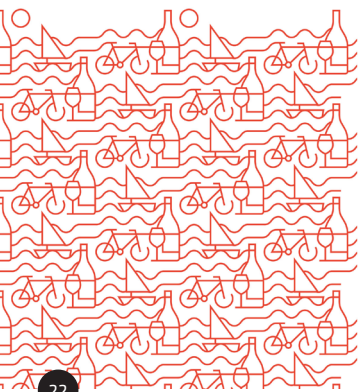
SZENT ANDRÁS TEMPLOM

A falu kiemelkedő építészeti emléke a Szt. András templom XII. századból származó román kori része, a körtemplom (rotunda). A rotunda apszisában és déli oldalán található freskók a román kori magyarországi falfestészet kimagasló emlékei (XII-XIV. század között készültek).

A templom mai alakját a barokk és újkori hozzáépítésekkel nyerte el. 31

PAPKERT

A katolikus plébánia kertje, számtalan forrással, tavacskaival és gazdag kételtű populációval. Az út túloldalán a XVIII. századi harangláb jelzi az egykori csónakkikötőt. 32

A XIII. századi oklevelek Kópháza község mai területén két településről tesznek említést, Ravaszdvíz és Tarnavíz névvel. 1354-ben Kolb Péter soproni polgár volt a tulajdonosa, róla nevezték el a falut Kolbenhofnak. Egy 1429-ben kelt oklevélben található először a magyar hangzású „Kolphaza” elnevezés. A horvát nemzetiségű lakosságot a XVI. század közepén a Nádasdy grófok telepítették le Kópházára (gradistyei horvátok). A zömében horvátok lakta település ételeiben, kultúrájában ma is őrzi elődei örökségét.

Tudta-e?

III. Nádasdy Ferenc - akit gazdagsága miatt „Magyar Krózusnak” neveztek - betegeskedő leánya, Eleonóra gyakran látogatta a kópházi erdőben álló fakápolnát, hogy imádkozzon a loretoi Fekete Madonna szobrához. Eleonóra megfogadta, hogy ha felgyógyul betegségéből, kolostorba vonul. Eleonóra meggyógyult és az ifjú leányt szülei férjhez akarták adni. Mivel nem akarta megszegni fogadalmát, lakodalmakor azért imádkozott, hogy bárcsak elragadná őt az Isten. Ekkor hirtelen vihar támadt és villám sújtott le Eleonórára, aki azonnal meghalt. A fakápolna helyére - ahol lánya fogadalmát tette - apja egy kőkápolnát építtetett.

Sarlós Boldogasszony templom

LÁTNIVALÓK

Horvát tájház, Szent Márton templom, Kő-hegyi kilátó és helytörténeti tanösvény, Horvát történeti kiállítás a Polgármesteri Hivatal épületében

SARLÓS BOLDOGASSZONY TEMPLOM

A 84-es főúton Nagycenk felől Kópháza felé haladva, lágy lankák mögött pillanthatják meg a XVIII. század második felében épült barokk templomot. A templom századok óta a loretoi Fekete Madonna búcsújáró helye, és létrejötté III. Nádasdy Ferenchez köthető, akit az 1671-es

Wesselényi-féle összeesküvés kapcsán végeztek ki. Nádasdy Ferenc lánya, Eleonóra halála után kőkápolnát építtetett erre a helyre, majd gr. Széchényi Antal támogatásával épült fel a mai templom. **📍33**

NAGYCENK

Az Ikva és Arany-patak völgyében elhelyezkedő települést az oklevelekben 1291-ben említik először, a későbbi forrásokban pedig két különálló faluként kerül megemlítésre. A középkorban a Kanizsai és Nádasdy családok tulajdonában volt, amelynek emléke a faluközpontban álló egykori Nádasdy kúria, később Fehér Ló Fogadó. A falu a XVII. században került a Széchenyi család birtokába Széchenyi György érsek idején, és a XVIII. század közepétől, a mai kastély főépületének felépültével a család birtokközpontja lett. A település története szorosan összeforrt a család történetével és Széchenyi Istvánnal, aki apjától Széchenyi Ferenctől Cenket megörökölte. A két településrész 1892-ben egyesült Nagycenk néven.

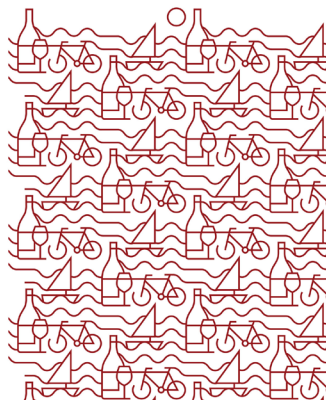
SZÉCHENYI-KASTÉLY

A mai kastély középső főépületét („Öregkastély”) ill. a díszes francia kertet Széchenyi Antal generális és felesége, Barkóczy Zsuzsanna kezdte el építtetni barokk stílusban az 1750-es években. Széchenyi Antal özvegyének halála után Széchenyi Ferenc tette a kastélyt birtokai központjává és klasszicista stílusban építtette át, valamint

létrehozta a kastély körül az angolkert.

A kastély központi épületére derékszögben kapcsolódó oldalsó szárnyak (a keleti Lovarda és nyugati Vörös-kastély szárny) Széchenyi István idején készültek el. A kastély déli részén található ún. Virágház Széchenyi Béla által lett az épületegyüttes szerves része és az angolkert is az ő idejében teljesedett ki, közép- és kelet-ázsiai expedícióiról

hozott számos növényritkassággal. A kastélyegyüttesben a II. világháború bombázásai nem tettek kárt, de a kommunizmus annál inkább, a gazdátlan épület kis híján az enyészeté lett. Az állagmegóvás után 1973-ban nyílt meg a Széchenyi István Emlékmúzeum. A kastély és a kastélypark része a 2001-ben UNESCO Világörökségnek nyilvánított területnek. **934**

HÁRSFASOR

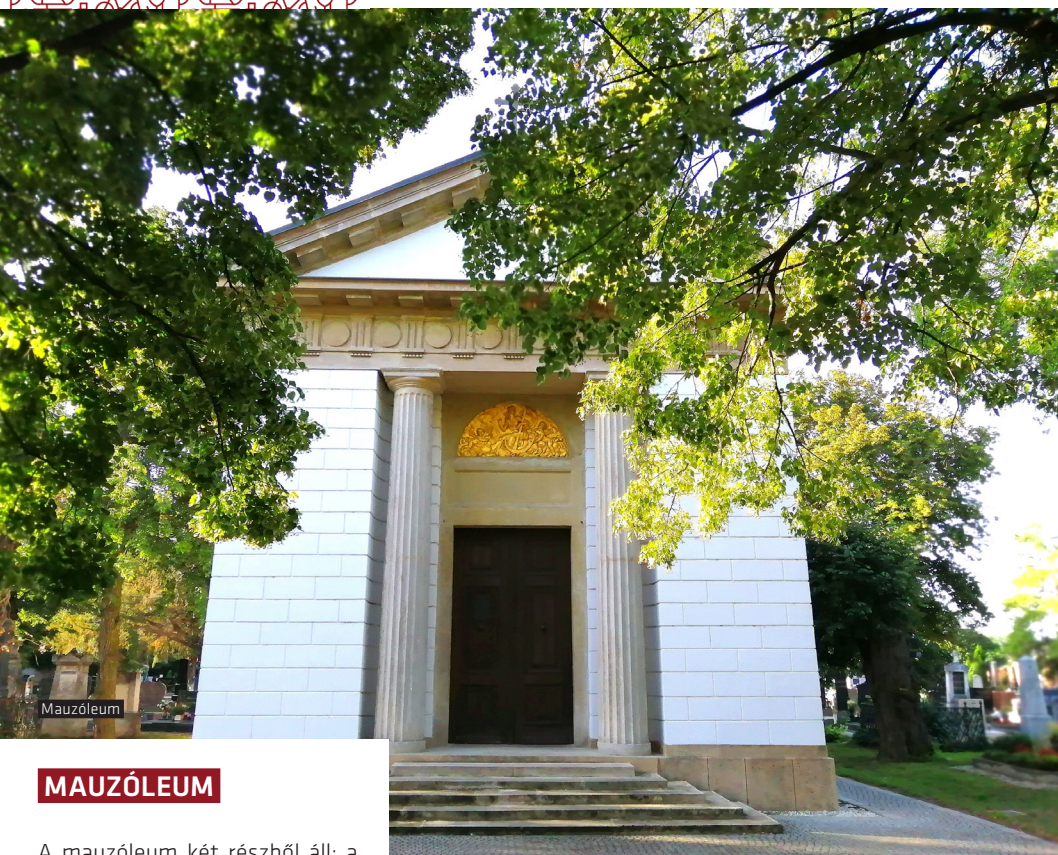
Széchenyi Antal felesége, Barkóczy Zsuzsanna hozta létre a 20 méter széles és 2,6 km hosszú, hársfákkal szegélyezett gyalogutat, amely a kastély barokk kertjének folytatása. Az állét Széchenyi István nagyobbik fia, Széchenyi Béla és fiatalon elhunyt felesége, Erdődy Hanna vörös gránit síremlékműve zárja le. A Széchenyi-kastélyt a Fertő-tájjal összekötő Hársfasor szintén a Fertő-táj Világörökség része. **📍35**

MÚZEUMVASÚT ÉS MOZDONYSKANZEN

A Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút (GYSEV) által 1972-ben létesített 760 mm nyomtávolságú múzeumvasút 3600 méter hosszan kanyarog. Az állomásépület mellett XX. század elejéről származó mozdonyokat és vagonokat bemutató szabadtéri kiállítást láthatnak, amely Széchenyi István magyar vasútfejlesztésben betöltött központi szerepének állít emléket. **📍36**

SZOBORPARK

A Hársfasortól keletre, egy helyi kezdeményezésre létrehozott, a II. világháború után eltűntnek hitt köztéri szobrok bemutatására vállalkozó szoborpark jött létre, számos kuriózumnak számító szoborral. A szabadon látható szoborpark 2020-ban a rekonstruált remetekápolnával gazdagodott. **📍37**

MAUZÓLEUM

A mauzóleum két részből áll: a Barkóczy Zsuzsanna által 1778-ban építtetett, ovális barokk kápolna alatti boltozott térből (itt nyugszik Széchenyi István és Seilern Crescence), és a Széchenyi Ferenc által emeltetett klasszicista előcsarnok alatt húzódó kereszt alakú sírboltból. A Széchenyi Mauzóleumban és a sírkert a család részére fenn tartott részeiben több mint 100 Széchenyi/Széchenyi leszármazott nyugszik. **38**

SZENT ISTVÁN PLÉBÁNIATEMPLOM ÉS SZÉCHENYI TÉR

A mai háromhajós, neoromán stílusú templom terveinek elkészítésével a már Döblingben tartózkodó Széchenyi István Ybl Miklóst bízta meg. Az építkezés kezdetét Széchenyi már nem élhette meg, így 1860-1864 között özvegye, Seilern Crescence és fia, Széchenyi Béla

felügyeletével valósulhattak meg a tervek. A tér központi, emblematiszusa eleme Széchenyi István egész alakos bronzszobra. Említésre méltóak a tér barokk szobrai és az 1921-es soproni népszavazás emlékére emelt Hűség-kút. **39**

PETŐHÁZA

A Kisalföld észak-nyugati részén fekszik, Soprontól 27 km-re. A kőkorszaktól fogva lakott hely, ezen a területen már Kr.e. 3500-2500 körül éltek emberek. A Petőházi Cukorgyár építéskor, 1880-ban több jelentős régészeti lelet is előkerült (többek között kelta sírok is), de a legjelentősebb egy frank térítő pap IX. századi aranyozott kelyhe, a Cundpald-kehely.

Az első okleveles forrás 1390-ben először nevezte mai nevén az endrédi majorból kialakult falut.

A 15. században a Petőházi család volt a birtokosa. Az 1879-80-ban létesített cukorgyár révén vált virágzó településsé. Az 1990-es őszi helyhatósági választásokon a falu elnyerte a közigazgatási önállóságát.

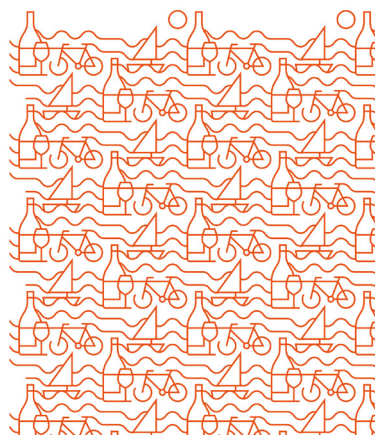

Petőházi Cukoripari és Helytörténeti Gyűjtemény

PETŐHÁZI CUKORIPARI ÉS HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

A Magyar Cukor Zrt. Petőházi Cukorgyárának bezárásával egy 128 éves nagy volumenű, eredményes élelmiszeripari termelési tevékenység szűnt meg 2007-ben Petőházán. A gyűjtemény a cukor történetébe vezeti be a látogatót. A folyosón régi tech-

nológiai berendezések képei, elismerő oklevelek sora villantja fel a gyári múltat. Az összenyitott térben tematikusan a cukoriparban alkalmazott üzemi és laboratóriumi vizsgáló- és mérőeszközök működésébe nyerhet bepillantást a látogató. **940**

PETŐHÁZI STRAND

A május végétől szeptember első hetéig üzemelő Petőházi strand könnyen megközelíthető távolsági busszal és vonattal. A gyermekeket fűtött gyermekmedence, az úszni vágyókat 33 m hosszú úszómedence, a gyógyulni vágyókat bevizsgált gyógyvizű medence várja. **941**

TOVÁBBI LÁTNIVALÓK

Arborétum, Szentháromság-templom

SARRÓD

Sarród falu Győr-Moson-Sopron vármegye nyugati részén, a Fertő és a Hanság között található. Az osztrák határ menti községhez tartozik közigazgatásilag még Fertőújlak és Nyárliget is. Az őskor óta lakott település egésze 2001-től része a Fertő/Neusiedlersee Világörökségi Kultúrtájnak.

Kócsagvár

Tudta-e?

A Fertő tó szabályozása előtt a tó vízfelülete lényegesen nagyobb volt. A Kócsagvár helyén korábban révkikötő és vámszedőhely működött.

KÓCSAGVÁR

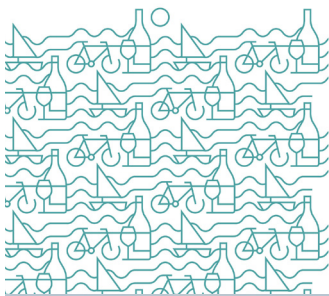
Nevét a helyi madárvilág egyik jellemző képviselőjéről, a nagy kócsagról kapta. Az épület alaprajza a XI. században a határvédelemre letelepített besenyők halászfaluját imitálja. Magyarország legnagyobb náddal fedett épület-együttesében a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságának irodái és szálláshely található.

TÁJHÁZ

2006-ban nyílt meg a község tájháza, ahol állandó helytörténeti és néprajzi kiállítás mellett rendszeres kézműves foglalkozásokat és fesztiváljellegű időszaki programokat is szerveznek.

Lászlómajor

LÁSZLÓMAJOR

A Fertő-Hanság Nemzeti Park területén lévő Lászlómajorban – az Esterházyak egykori majorsági központjában – került kialakításra egy régi magyar háziállatfajtákat bemutató, kiállításokkal tarkított látogatóközpont. 15 őshonos állatfaj 300-nál több példánya tekinthető meg méltó és biztonságos körülmények között, úgymint a magyar szürkemarha, a házi bivaly, a racka juh, a cikta juh, a tejelő cigája,

a mangalica és a magyar baromfi fajták jeles képviselői. A turisztikai attrakciót alakított patinás épületegyüttesben egy kb. 60 főt befogadó konferenciaterem, a Fertő-táj és a Hanság természetvédelmét és gazdálkodástörténetét ismertető kiállítás, az állattartáshoz kötődő mesterségek emlékeit bemutató kiállítás, ajándékbolt és egy játszótér áll az érdeklődők rendelkezésére.

Tudta-e?

Sarródhoz közigazgatásilag tartozó Fertőújlakot korábban Mekszikópusztának nevezték. A találó nevet a helyi lakosok adták a Hanság mocsaraiban megbúvó, a világtól elzárt Esterházy uradalmi majoroknak. A majorságokat keskeny nyomtávú vasút kötötte össze. A vasút egyik állomása Mekszikópuszta volt, ahonnan rövid vonatozás után a Kapuvár környéki India-majorba is el lehetett jutni.

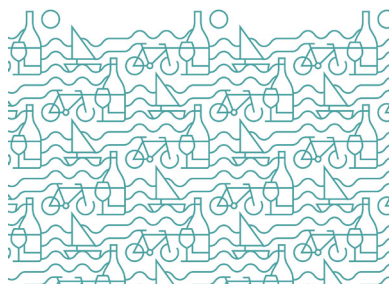

BORSODI-DÜLŐ

A Fertő szabályozása előtt a tó délkeleti, mélyebben fekvő partvidékét a csapadékos tavaszi és őszi hónapokban a tó elárasztotta. Az így létrejött szikes tavak sajnos a 100 évvel ezelőtti lecsapolások és tőszabályozás miatt eltűntek, de a Fertő-Hanság-Nemzeti Park élőhely-rekonstrukciós programjának keretében, elárasztással

sikerült rekonstruálni a korábbi, szigetekkel tagolt szikes tavakat. A szikes tavak gazdag növény és állatvilágát mutatja be az itt található **Sziki Őszirózsa Tanösvény**, melynek egyik állomása a Borsodi-dűlőben található madárles. A táj gazdag madárvilágát közelről szemlélhetjük és a horizonton a Soproni-hegység, a Schneeberg és a Lajta-hegység

is feltűnik. Kerékpárral is remek program ide ellátogatni, mivel a madárles előtt halad az EV13 (Vasfüggöny) kerékpárút. **045**

TOURINFORM SOPRON

Sopron, Szent György u. 2.
Tel.: +36 99/951-975

www.visitsopron.com • www.fertotaj.hu [sopron.hungary](https://www.facebook.com/sopron.hungary) [sopron.hungary](https://www.instagram.com/sopron.hungary)

A kiadvány a VP6-19.2.1.-5-4.3-21 kódszámú, az Alpokalja-Fertő-táj Vidékfejlesztési Egyesület által meghirdetett, LEADER-Turizmus- és gazdaságfejlesztési modellprogramok támogatása az Alpokalja-Fertő-táj térségében című felhívás „A turizmus új útjain” című pályázat keretein belül került kiadásra.

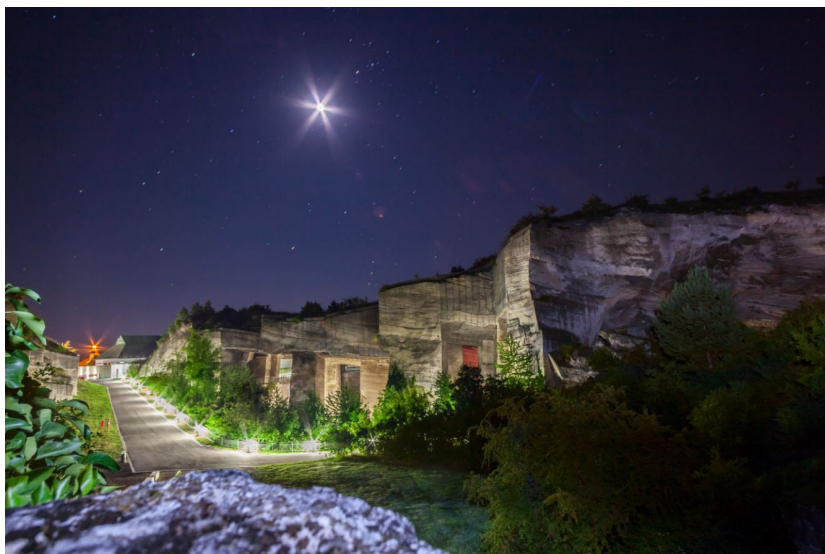

Források:

www.agfalva.hu / www.balfikirandulas.hu / www.fertoboz.hu / www.ferto-to.hu / www.eszterhaza.hu / www.szechenyiorokseg.hu
www.fertodikirandulas.hu / www.fertohomok.hu / www.fertorakos.hu / www.fertorakosikirandulas.hu / www.fertohomok.hu
www.fertorakosikofejto.hu / www.fertoszentmiklos.hu / www.fertoszeplak.hu / www.hegyko.hu / www.hidegseg.hu / www.nagycenk.hu
www.harka.hu / www.ferto-hansag.hu / www.elmenyektek.blog.hu / www.bonaparte.hu

Albert Tibor: Sopron-Vas vármegyei útikönyv / Escort Tourist kiskönyvek: Kirándulás a Fertő-parton / Nagycenk: a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István faluja - Fotók és szerk.: Keszei István, 2014 / Keszei Dénes: Nagycenk múltja és jelene (monográfia). Sopron, 1983
Szathmári István: Milyen elemekből áll a Hegykő falunév? – Magyar Nyelvőr 124. évfolyam 2000. / 1. szám / A Fertő-Hanság és a Tököz - B. K. L. Kiadó 2002.
A Soproni-hegység és dombság kilátói és kilátó pontjai - Sopron Városi Szabadidősport Szövetség természetjárói és TAEG Zrt. 2013.

Fotók: Aktív Magyarország, AmiReni Photography, Czeglédy Nóra, Gazsovcis Krisztián, Hospely Károly, Kugler Péter, Dr. Nagy Attila, Pellingier Attila, Pölcz Klaudia, Steiger Ákos, Szerdahelyi Zoltán, Fertőszentmiklós és Sarród Önkormányzat fotói

www.visitsopron.com

 [sopron.hungary](https://www.facebook.com/sopron.hungary) [sopron.hungary](https://www.instagram.com/sopron.hungary)